

Wielospecjalistyczna Ocena Poziomu Funkcjonowania Ucznia

Arkusze obserwacji dziecka

Instrukcja:

Arkusze wypełniają wszyscy nauczyciele pracujący z dzieckiem. Obserwacji podlegają charakterystyczne trudności i problemy funkcjonalne właściwe dla zdiagnozowanej u dziecka dysfunkcji. W arkuszu pozostawiono wolne miejsca na wpisanie własnych obszarów do obserwacji. Arkusz składa się z podstawowego, ogólnego zestawu twierdzeń, z wcześniejszych kroków dokonywania WOPFU tj. z analizy informacji zawartych w orzeczeniu lub z wywiadu z rodzicem, jak również z wcześniejszych obserwacji dziecka może jednak wpływać potrzeba poszerzenia tego zestawu o szczegółowe, specyficzne dla danego dziecka obszary.

Ocena przebiega na osi: Duże nasilenie objawów (+): dana trudność pojawia się zawsze lub bardzo często, umiarkowane nasilenie (/): trudność, problem pojawia się w mniej więcej połowie podejmowanych aktywności, małe nasilenie (-): opisane trudności, problemy pojawiają się rzadko lub wcale.

Poziom nasilenia danej cechy określony jest w trzech wierszach:

duże nasilenie – „+”;

umiarkowane nasilenie – „/”;

małe nasilenie: „-”.

Oceniamy poprzez wpisanie w wierszu odpowiadającym poziomowi nasilenia symbolu: „+”, „/”, „-”, w zależności od nasilenia trudności. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwe jest na koniec badania wyrysowanie grafu obrazujące rozłożenie nasilenia cechy u poszczególnych nauczycieli/na poszczególnych zajęciach.

Dodatkowo, jeżeli jest to możliwe, przy zaznaczeniu nasilenia wpisujemy tendencję rozwoju:

- prognozowana jest poprawa funkcjonowania w obserwowanym zakresie: strzałka w górę (↑)
- Prognozowane jest pogorszenie funkcjonowania w obserwowanym obszarze: strzałka w dół (↓)
- brak zmian: pozostawiamy jedynie symbol

Przykład uzupełniania arkusza.

Diagnoza z uwagi na: Niepełnosprawność intelektualną		NAUCZYCIEL					
Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka	Stopień nasilenia	Jakub Wolny	Anna Wolny	Maria Wolny	Jan Wolny	Małgosia Wolny	Zofia Wolny
		Trudności w myśleniu abstrakcyjnym (uogólnianiu, abstrahowaniu, porównywaniu, wnioskowaniu) Przykład: Dziecko ma trudność we wskazywaniu elementów nie pasujących do zbioru np. Samolot-latawiec-spodnie-ptak-lotnia (spodnie nie latają)	-	- →	-	- →	
	/				/	/	
	+						

Diagnoza z uwagi na: Niepełnosprawność intelektualną		NAUCZYCIEL					
L.p.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka	Stopień nasilenia					
1	Trudności w myśleniu abstrakcyjnym (uogólnianiu, abstrahowaniu, porównywaniu, wnioskowaniu) Przykład: Dziecko ma trudność we wskazywaniu elementów nie pasujących do zbioru np. Samolot-latawiec-spodnie-ptak-lotnia (spodnie nie latają)	+					
		/					
		-					
2	problemy z myśleniem przyczynowo-skutkowym Trudności w myśleniu przyczynowo- skutkowym Dziecko wykrywa związków między przyczyną a skutkiem. Dziecko nie przewiduje skutków swoich działań. Dziecko nie potrafi ułożyć historyjki obrazkowej 4 elementowej. Dziecko nie potrafi segregować przedmiotów według wspólnych funkcji np. przedmioty używane w kuchni, przedmioty używane w warsztacie samochodowym.	+					
		/					
		-					
3	problemy z dostrzeganiem prawidłowości dziecko nie potrafi wymieniść dni tygodnia i nazw miesięcy następujących po sobie.	+					
		/					
		-					
4	konkretyzm i mała samodzielność myślenia Dziecko odpowiada schematycznie na pytania Dziecko ma problem ze zrozumieniem złożonych poleceń	+					
		/					
		-					
5	przewaga myślenia konkretno-obrazowego nad myśleniem logicznym Dziecko nie potrafi dopasować zwierząt do miejsca ich zamieszkania	+					
		/					
		-					

6	ubogi zasób słownictwa Dziecko posługuje się prostymi zdaniami, często wypowiedzi są jednowyrazowe	+						
		/						
		-						
7	trudności w koncentracji uwagi (dominuje uwaga mimowolna nad dowolną) dziecko szybko traci koncentrację uwagi na wykonywanej czynności	+						
		/						
		-						
8	przewaga pamięci mechanicznej nad pamięcią logiczną dziecko potrafi zapamiętać bez zrozumienia treści	+						
		/						
		-						
9	mała precyzja spostrzegania Dziecko nie dostrzega różnic podczas identyfikacji dwóch podobnych ilustracji	+						
		/						
		-						
10	wolniejsze tempo pracy dziecko na tle grupy wykonuje zadania wolniej, ale nie ma to związku z dokładnością.	+						
		/						
		-						
11		+						
		/						
		-						
12		+						
		/						
		-						

Diagnoza z uwagi na: Autyzm		Stopień nasilenia	NAUCZYCIEL					
Lp.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka							
1	Ograniczone zainteresowanie innymi ludźmi dziecko nie zwraca uwagi na osoby w swoim otoczeniu, ich emocje i rolę	+						
		/						
		-						
2	Trudności w inicjowaniu kontaktu dziecko nie podejmuje prób kontaktu z rówieśnikami	+						
		/						
		-						
3	Brak zainteresowania zabawami społecznymi dziecko nie bierze udziału w zabawach grupowych	+						
		/						
		-						
4	Brak właściwych reakcji na bodźce społeczne (np. własne imię) dziecko nie reaguje na swoje imię dziecko nie reaguje na polecenia skierowane do grupy	+						
		/						
		-						
5	Brak okazywania radości z bycia z innymi dziecko nie okazuje swoich emocji nawet w sytuacjach przyjemnych	+						
		/						
		-						
6	Brak reagowania na zainteresowania i pochwały Dziecko nie reaguje na pochwały, nagrody społeczne	+						
		/						

		-							
7	Trudności w uczestnictwie w grach i zabawach naprzemiennych Dziecko nie rozumie reguły: "raz ja, raz ty"	+							
		/							
		-							
8	Trudności w rozumieniu funkcji komunikowania się Dziecko nie używa mowy do komunikacji	+							
		/							
		-							
9	Trudności w tworzeniu wspólnego pola uwagi Dziecko nie chwali się swoimi zabawkami, wykonanymi pracami plastycznymi	+							
		/							
		-							
10	Braki w używaniu niewerbalnych aspektów komunikacji (uśmiech, kontakt wzrokowy) Dziecko nie odwzajemnia uśmiechu, spojrzenia itd	+							
		/							
		-							
11	Trudności w komunikowaniu potrzeb Dziecko nie wyraża swoich potrzeb w sposób werbalny, np. krzyczy, gdy chce zakończyć zadanie	+							
		/							
		-							
12	Trudności w rozumieniu relacji słuchający – mówiący (naprzemiennosc dialogu) Dziecko nie zwraca uwagi na partnera komunikacyjnego, wygłasza monologi	+							
		/							
		-							
13	Trudności w organizowaniu informacji, aby były zrozumiałe Dziecko ma trudność w formułowaniu wypowiedzi	+							
		/							
		-							

14	Trudności w dostrzeganiu i naprawianiu błędów komunikacyjnych Dziecko wypowiada się w sposób bezpośredni Dziecko nie używa osobowych zwrotów grzecznościowych	+						
		/						
		-						
15	Trudności w komunikowaniu się w celu dzielenia zainteresowań Dziecko chętnie opowiada o swoich zainteresowaniach, natomiast nie jest ciekawy zainteresowań innych dzieci	+						
		/						
		-						
16	Specyficzne zaburzenia języka: agramatyzmy, echolalie, nietypowa intonacja i barwa głosu dziecko specyficznie się wypowiada, cytuje fragmenty wypowiedzi nie zawsze adekwatnie do sytuacji	+						
		/						
		-						
17	Niechęć do zmian Dziecko niechętnie zmienia aktywności w ciągu dnia	+						
		/						
		-						
18	Przywiązanie do stałych schematów, przedmiotów Dziecko źle reaguje na zmiany	+						
		/						
		-						
19	Manieryzmy ruchowe (trzępotanie rękami, kręcenie przedmiotami, bieganie od ściany do ściany itp.) Dziecko wykonuje specyficzne ruchy rękami	+						
		/						
		-						
20	Schematyzm w zabawie Dziecko zawsze bawi się zabawką w ten sam sposób, nie chce jej użyć w innej zabawie	+						
		/						
		-						

21	Uporczywe, wąskie zainteresowania Dziecko bawi się jedną kategorią zabawek, nie lubi zmian	+							
		/							
		-							
22	Nadwrażliwość lub niedowrażliwość na określony rodzaj bodźców (słuchowe, wzrokowe, dotykowe, smakowe czy zapachowe) Dziecko podczas hałasu zatyka rękoma uszy, Dziecko, gdy poczuje jakiś zapach reaguje gwałtownie Dziecko mruży oczy przy silnym świetle	+							
		/							
		-							
23	Zróżnicowane możliwości intelektualne, przy jednoczesnej niepełnosprawności intelektualnej występują problemy z myśleniem abstrakcyjnym Dziecko potrafi opanować treści tylko w poszczególnych obszarach	+							
		/							
		-							
24	Zaburzenia koncentracji uwagi Dziecko szybko się rozprasza podczas wykonywania zadania	+							
		/							
		-							
25	Wybiórcze zdolności np. doskonała pamięć mechaniczna, niezwykła zręczność manipulacyjna, szczególne zdolności dokonywania operacji na liczbach bez rozumienia ich istoty i in. dziecko potrafi wymienić łacińskie nazwy wielu dinozaurów	+							
		/							
		-							
26	Skłonność do autoagresji Dziecko reaguje autoagresją w trudnych sytuacjach	+							
		/							
		-							
27	Silne reakcje lękowe, niewspółmierne do bodźca Dziecko, gdy usłyszy nagły dźwięk podczas zajęć chowa się pod stolik	+							
		/							
		-							
28	Przejawy nadpobudliwości ruchowej	+							

	dziecko nieustannie się porusza, macha nogami, porusza palcami	/							
		-							
29	Wybiórczość jedzeniowa Dziecko je wybrane pokarmy podane w określony sposób, np. pokarmy nie mogą się dotykać	+							
		/							
		-							
30	Zaburzenia snu Dziecko chodzi spać bardzo późno Sen dziecka jest bardzo lekki i przerywany	+							
		/							
		-							
31		+							
		/							
		-							
32		+							
		/							
		-							

Diagnoza z uwagi na: zaburzenia spektrum autyzmu (zespół Aspergera)		Stopień nasilenia	NAUCZYCIEL					
Lp.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka							
1	prawidłowy rozwój języka (często język wręcz encyklopedyczny, nieadekwatny do poziomu wiekowego) Dziecko buduje wypowiedzi ponad swój wiek	+						
		/						
		-						
2	brak elastyczności poznawczej Dziecko ma problem z przechodzeniem z jednej aktywności w drugą	+						
		/						
		-						
3	trudności w planowaniu i antycypowaniu skutków własnego działania Dziecko nie potrafi przewidzieć konsekwencji swojego działania	+						
		/						
		-						
4	zaburzenia komunikacji pragmatycznej Komunikaty dziecka służą tylko w celu przekazania informacji, a nie do rozmowy	+						
		/						
		-						
5	problemy z koncentracją uwagi dziecko szybko się rozprasza podczas wykonywania zadań	+						
		/						
		-						
6	trudności w rozumieniu metafor, ironii, żartów, tzw. skrótów myślowych dziecko dosłownie rozumie mowę	+						
		/						

		-							
7	obniżenie poziomu umiejętności w sytuacjach stresujących Dziecko funkcjonuje gorzej w nowych warunkach	+							
		/							
		-							
8	nieprawidłowe przetwarzanie bodźców sensorycznych (nadwrażliwość dotykowa, zapachowa, słuchowa) Bodźce zmysłowe obniżają koncentrację uwagi dziecka, np. intensywne perfumy, nagłe hałasy	+							
		/							
		-							
9	brak inicjatywy w podejmowaniu aktywności w grupie Dziecko nie nawiązuje kontaktów w grupie rówieśniczej	+							
		/							
		-							
10	generalizacja umiejętności dziecko trudności w zastosowaniu tego, czego nauczyło w jednej sytuacji do innej sytuacji	+							
		/							
		-							
11	łatwość zapamiętywania wzrokowego dziecko bardzo szybko uczy się cyfr i liter, figur geometrycznych	+							
		/							
		-							
12	trudności z formułowaniem dłuższych wypowiedzi ustnych Wypowiedzi dziecka są jedno- lub dwuwyrazowe	+							
		/							
		-							
13	mogą występować problemy z małą motoryką i niezbornością ruchową przejawiająca się niechęcią do podejmowania aktywności związanych z ruchem np. ćwiczeń na lekcjach wf, jazdy na rowerze, rysowania) Dziecko nieprawidłowo chwyta kredkę, zbyt mocno lub słabo dociska ją do kartki	+							
		/							
		-							

14	obniżony poziom rozwoju wyobraźni Dziecko ma problem z zabawą "na niby"	+							
		/							
		-							
15	wybiórcze, wąskie zainteresowania Dziecko interesuje się nadmiernie jakąś dziedziną	+							
		/							
		-							
16	problemy w rozumieniu sytuacji społecznych Dziecko ma problem z odczytywaniem mowy niewerbalnej	+							
		/							
		-							
17	problemy z oceną motywacji i intencji innych osób Dziecko nie potrafi interpretować zachowań innych ludzi	+							
		/							
		-							
18		+							
		/							
		-							
19		+							
		/							
		-							

Diagnoza z uwagi na: Niepełnosprawność ruchowa w tym afazja		Stopień nasilenia						
Lp.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka							
1	Dzieci nie rozwijają na odpowiednim poziomie lokomocji, manipulacji, świadomości schematu własnego ciała, orientacji przestrzennej i rozumienia stosunków przestrzennych, często również sprawności aparatu artykulacyjnego Dziecko ma trudności podczas zabaw manipulacyjnych, konstrukcyjnych, Dziecko ma problem z umieszczeniem przedmiotu w przestrzeni, np. Pod krzesłem	+						
		/						
		-						
2	zaburzenia w spostrzeganiu i trudności w prowadzeniu obserwacji ze względu na częste uszkodzenia ruchomości gałek ocznych i problemy z przekraczaniem wzrokiem środkowej linii ciała. Dziecko ma problem z wodzeniem wzrokiem za poruszającym się przedmiotem Dziecko nie przekracza wzrokiem środkowej linii ciała- porusza całą głowę lub całym ciałem	+						
		/						
		-						
3	może występować również obniżenie sprawności intelektualnej oraz funkcjonowania analizatorów zmysłów (rozwój poznawczy dzieci wiąże się nieodłącznie z aktywnością i samodzielnym zdobywaniem doświadczeń, których dzieci z niepełnosprawnością ruchową są w dużej mierze pozbawione) Dziecko nie poznaje swojego otoczenia w sposób naturalny ze względu na zaburzenia w poruszaniu się	+						
		/						
		-						
4	ograniczenia w pamięci ruchowej, nieumiejętność odtworzenia zaprezentowanego ruchu	+						
		/						
		-						
5	zaburzenia w orientacji w schemacie własnego ciała, a tym samym w schemacie ciała innej osoby, orientacji przestrzennej oraz orientacji na kartce papieru Dziecko nie potrafi powtórzyć sekwencji ruchów, np. dotknij ręką głowy, a później brzucha Dziecko nie wskazuje części ciała	+						
		/						
		-						

6	mogą występować problemy z przyjęciem prawidłowej pozycji ciała w trakcie siedzenia , prowadzące w konsekwencji do szybkiej męczliwości i trudności w utrzymaniu wysokiego poziomu koncentracji uwagi Dziecko niechętnie pracuje przy stoliku	+						
		/						
		-						
7	występowanie synkinezji (czyli współruchów) powoduje dodatkowe i niepotrzebne zużycie energii, a także znacząco wydłuża czas wykonywania danej czynności Dziecko podczas siedzenia porusza nogami, podczas rysowania językiem	+						
		/						
		-						
8		+						
		/						
		-						

Diagnoza z uwagi na: dysfunkcję narządu wzroku		Stopień nasilenia	NAUCZYCIEL					
Lp.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka							
1	Wolniejsze tempo spostrzegania wzrokowego u dzieci słabowidzących (potrzebują więcej czasu, aby dany przedmiot lub zjawisko rozpoznać i odróżnić od innych, Dziecko ma trudność z wyodrębnieniem figury z tła	+						
		/						
		-						
3	wydłużone tempo pracy przy wykonywaniu zadań bazujących na spostrzeganiu wzrokowym, np.: czytanie, pisanie, przepisywanie z książki lub z tablicy	+						
		/						
		-						
4	Problem z odwzorowaniem figur Dziecko ma trudności w rysowaniu po śladzie Dziecko ma trudność z rysowaniem	+						
		/						
		-						
5	trudności w spostrzeganiu przedmiotów znajdujących się w większej odległości Dziecko nie dostrzega oddalonych przedmiotów	+						
		/						
		-						
12	trudności w spostrzeganiu przedmiotów i ich cech w przypadku małego kontrastu barwnego, czyli niewielkiej różnicy pomiędzy kolorem tła, a kolorem danego przedmiotu, lub pomiędzy poszczególnymi jego elementami, Dziecko nie wyróżnia przedmiotów z tła	+						
		/						
		-						
13	przy ograniczonym polu widzenia trudności w spostrzeganiu przestrzeni i ujmowaniu relacji między nimi, a więc w ocenie różnic w wielkości	+						
		/						

	poszczególnych przedmiotów, ich lokalizacji (które obiekty znajdują się bliżej, a które dalej) oraz określeniu odległości między nimi, Dziecko nie dostrzega różnic w przedmiotach, proszone o przedmiot podaje inną rzecz	-						
14	przy zaburzeniach widzenia stereoskopowego, czyli obuocznego trudności w spostrzeganiu przedmiotów jako brył oraz określaniu ich wielkości i kształtu, spostrzeganiu przestrzeni jako głębi, ocenie odległości pomiędzy przedmiotami oraz dobrej orientacji w stosunkach przestrzennych. Dziecko nie potrafi ocenić odległości, np.przy odkładaniu kubka na stół	+						
		/						
		-						
15		+						
		/						
		-						
16		+						
		/						
		-						

Diagnoza z uwagi na: dysfunkcje narządu słuchu		Stopień nasilenia	NAUCZYCIEL					
Lp.	Obserwowane trudności, problemy, specyfika funkcjonowania dziecka							
1	Przy łagodnym niedosłuchu (30 – 45 dB) trudności w słyszeniu i odbiorze mowy z odległości ponad 1 m, w warunkach grupowych umyka 50% dyskusji, jeśli koledzy mówią zbyt cicho lub nie ma kontaktu z twarzą mówiącego.	+						
		/						
		-						
2	W przypadku umiarkowanego stopnia niedosłuchu (50 – 74 dB), bez aparatu słuchowego brak możliwości odbioru treści lekcji niemal w 100 %, możliwość rozumienia tylko głośnej mowy i to z odległości do 1 m, trudności z odbiorem i zrozumieniem innych dźwięków z otoczenia oraz wadliwa artykulacja,	+						
		/						
		-						
3	zaburzenia mowy (niepłynność mówienia), mały zasób słów i pojęć Wypowiedzi dziecka są ubogie, mowa często niezrozumiała	+						
		/						
		-						
4	trudności z percepcją muzyki Dziecko nie odtwarza rytmu dziecko niechętnie bierze udział w zabawach muzycznych	+						
		/						
		-						
5	problemy ze skupieniem uwagi słuchowej na tekstach słownych Dziecko ma problem ze skupieniem uwagi podczas słuchania bajki	+						
		/						
		-						

6	wolniejsze tempo pracy dziecko wolniej na tle grupy wykonuje zadania	+						
		/						
		-						
7	trudności w rozumieniu pojęć abstrakcyjnych Dziecko ma trudność we wskazywaniu elementów nie pasujących do zbioru np. Samolot-latawiec-spodnie-ptak-lotnia (spodnie nie latają)	+						
		/						
		-						
8	trudności w budowaniu relacji opartych o komunikację werbalną Dziecko chętniej bawi się samo	+						
		/						
		-						
9	trudności z kontrolowaniem emocji, labilność emocjonalna Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji, szybko zmienia się jego nastrój	+						
		/						
		-						
10		+						
		/						
		-						
11		+						
		/						
		-						